

Straat: Militairenweg
Huisnummer: 16
Postcode: 2051 EV
Plaats: Overveen
Buurt: Kweekduin
MIP-nummer: NH-BLOEM-314
Object: Villa Aardenburg
Architect: Van den Ban
Bouwjaar: 1905

Inleiding

VILLA naar ontwerp van de regionaal actieve architect Jacob van den Ban (vaak in combinatie met Roog), uit 1904 (voltooiing 1905). De architectuur van de villa vertoont invloeden van de Duitse villabouw (J.M. Olbrich bijvoorbeeld) en behoort daarmee tot een bijzondere stroming uit de Nederlandse bouwkunst van rond de eeuwwisseling. Kenmerkend voor deze stroming zijn de schilderachtige compositie van de bouwdelen, de contrasten tussen metselwerk en pleisterwerk, de overkragende, afgewolfde kappen en in detaillering de invloed van de Jugendstil. De plattegrond volgt echter nog geheel de voorbeelden van het negentiende-eeuwse stadswoonhuis: twee parallelle beuken met in de ene een kamer en suite en in de andere de hal, trappenhuis en keuken. De architect Van den Ban maakte, als veel architecten van zijn generatie, de ontwikkeling door van neorenaissance naar de Nieuwe Kunst en nam daarmee indirect stelling tegen de meer rationeel ingestelde stroming van Berlage en De Bazel. De villa is markant gelegen op de hoek van de Militairenweg en de Ter Hoffstedeweg. Opvallend is het dat er tussen het ontwerp en de uitvoering aanmerkelijke verschillen bestaan. Zo is de toren, ter verlichting van het trappenhuis, aan de noordelijke gevel geheel verdwenen om op te gaan in een bredere en hogere uitbouw onder een separate steekkap.

Het ontwerp van het villapark Kweekduin is van de hand van de bekende tuin- en landschapsarchitect L.A. Springer uit 1898-1899. In het wegenplan maakt hij optimaal gebruik van het aanwezige duinlandschap, door de straten overwegend noord-zuid te laten verlopen. De opdrachtgever van het in de nabijheid van een station ontwikkelde villapark was de NV Binnenlandsche Exploitatiemaatschappij van Onroerende Goederen, dezelfde maatschappij, die ook Kinheimpark zou ontwikkelen. De bebouwingsdichtheid van de villa's op deze aantrekkelijke locatie is groter dan in de nabijgelegen villaparken Duin en Daal en het Bloemendaalsche Park.

Omschrijving

De villa is opgetrokken op een samengestelde plattegrond, bestaande uit een rechthoek met aanbouwen aan vier zijden. Het betreft twee bouwlagen onder een afgewolfd schilddak, met daarin opgenomen twee zolderverdiepingen. De aanbouw aan de meest representatieve oostelijke gevel is een rechthoekige erker over de begane grond en de verdieping met daarboven een balkon onder een zadeldak die uit de hoofdkap naar voren steekt. De tuingevel (Zuid) heeft een diepere rechthoekige serre-uitbouw met op de verdieping een veranda onder een lessenaardak in het verlengde van het dakschild van de hoofdkap. Aan de kant van de Militairenweg (Noord) is centraal een uitbouw over drie bouwlagen onder een steekkap. En ten slotte aan de westelijke gevel een éénlaags uitbouw voor de garage.

De plint (begane grond) is in schoon metselwerk, daarboven is de gevel wit gepleisterd met de strekken van de vensters uitgespaard. Ook de onderdorpels zijn in zichtbaar, keramisch materiaal. De kappen zijn met rode pannen gedekt.

Het houtwerk is in twee kleuren (groen en wit) geschilderd (zandlopermotieven in de decoratieve luiken van de onderramen: rood-wit). In de kleinruits roedenverdeling van de bovenlichten is geel gekleurd glas gezet.

De hoofdgevel is de kopse gevel aan de Ter Hoffstedeweg. Op de begane grond zijn de gevelopeningen onder een uitgemetseld ondiep kapje met beverstaartpannen. De gevelcompositie is asymmetrisch doordat de erker op de hoek is geplaatst. De kap van de erker vertoont dezelfde zwenking als de hoofdkap. Voorts is kenmerkend voor de zorgvuldige vormgeving van de erker, dat de zijlichten van de erker ook van luiken zijn voorzien. Ook de gebogen vensteropening van het balkon getuigt van de bijzondere vormgeving. Naast de erker is op de verdieping één venster opgenomen en het tegeltableau met de naam van de villa: AARDENBURG. Op de zolderverdieping zijn twee smalle vensters opgenomen, waarvan de luiken elkaar overlappen. Op de tweede zolderverdieping zijn vier kleine geschakelde vierkante vensters opgenomen met een vierruits roedenverdeling.

De gevel aan de tuinzijde wordt gekenmerkt door de uitbouw met op de begane grond een brede serre en op de verdieping een veranda, in een houten constructie met beschoot. De andere zijkant is aan de straatzijde en meer representatief naar buiten gekeerd. Centraal in het vlak is de monumentale, hoog oprijzende uitbouw. De steekkap is eenzelfde kap met wolfseind en uitzwenking als de hoofdkap. In de uitbouw zijn smalle vensters als in de voorgevel opgenomen; ook zijn de vensters van het trappenhuis met glas-in-lood. De vierde gevel is vanaf de openbare weg niet zichtbaar.

In de met pannen gedekte kap zijn twee schoorstenen opgenomen en pironen op de hoeken van de noklijnen. De minder geslaagde veluxvensters zijn vanaf de weg nauwelijks zichtbaar.

Waardering

De villa naar ontwerp van J. van den Ban uit 1904 is architectuurhistorisch van belang vanwege de kwaliteit van het architectonisch ontwerp, de zuivere stijltoepassing met elementen uit de moderne Duitse architectuur en de Nederlandse Nieuwe Kunst. De villa is voorts architectuurhistorisch van belang vanwege de plaats in het oeuvre van de architect. De villa is gaaf in hoofdvorm en op onderdelen.